

ГРУЗИНСКИЕ СКАЗКИ

*Пособие подготовили
Георгий Ефимов, Лери Хомасуридзе*

Грузинский алфавит

ა	А	ბ	С
ბ	Б	გ	Т
გ	Г	დ	У
დ	Д	ე	П'
ე	Э	ვ	К'
ვ	В	ზ	Г'
ზ	З	თ	Q
თ	Т'	ი	Ш
ი	И	ქ	Ч
ქ	К	ც	Ц
ც	Л	ძ	Дз
ძ	М	წ	Ц'
წ	Н	ჭ	Ч'
ჭ	О	ხ	Х
ხ	П	ჯ	Дж
ჯ	Ж	ჰ	Х'
ჰ	Р		

Правила произношения:

з — К, 3 — П, ʒ — Т — произносятся как русские, но более резко, без выдоха.

ɟ — К', ɔ — Т', ʒ — П' — произносятся с сильным придыханием.

ʁ — Г' — произносится как украинское Г.

ɟ — Q — сильно гортанное К. Похожий звук образуется при полоскании горла без голоса.

ɖ — буква передает звук Дз.

ʒ — буква передает звук Дж.

ʒ — Х' — произносится с легким придыханием, наиболее близка к немецкому Х.

ʃ — Ч' — произносится с резким призвуком за счет отталкивания языка от передней поверхности верхнего неба.

ʃ̥ — Ц' — произносится с резким призвуком за счет отталкивания языка от границы верхнего неба и задней поверхности резцов.

ɟ — произносится как Э.

ლომის ერთგულება

/Ломис эрт'гуლება/

(Преданность льва = Льва преданность*)

ერთი ტუსადი ციხიდან გაიქცა და მთაში იმალებოდა /**Эрт'и тусаг'и** **цихидან** **гаიკ'ца** **და** **მტ'აში** **ималებოდა**/ (один заключенный из тюрьмы сбежал и в горах прятался; *ციხე/ციხე* — тюрьма; *მთა/მთ'ა* — гора). აქეთ-იქით ხეტიალში ნახა გამოქვავული კლდე და შეეფარა /**Ак'უტ-იკ'იტ** **хэтиалши** **наха** **гамоკ'ვაბ'ული** **კლდე** **და** **შээп'ара**/ (там-сям в скитаниях увидел пещерную

* ერთი /**эр'ტი**/ — один; გული /**гули**/ — сердце.

სკალუ ი უკრყლსა /в ней/): ავდარ-წვიმაში დასველებას მაინც გადავურჩებიო /**Авдар-ц’вимаши дасвэлэбас маинц гадавурчэбио**/ (в непогуду-дождь от намокания хотя бы спасусь, мол; *ავდარი* /*авдари*/ — *непогода*; *წვიმა* /*ц’вима*/ — *дождь*; *მაინც* /*маинц*/ — *хотя бы*).

ერთი ტუსალი ციხიდან გაიქცა და მთაში იმალებოდა. აქა-იქ ხეტიალში ნახა გამოქვაბული კლდე და შეეფარა: ავდარ-წვიმაში დასველებას მაინც გადავურჩებიო.

საღამოჟამდებოდა /**Саг’аможамдэбода**/ (смеркалось; *საღამო* /*саг’ამო*/ — *вечер*; *ჟამი* /*жами*/ — *момент, время*). დაინახა უზარმაზარი ლომი /**Дайнаха узармазари лომი**/ (увидел /он/ огромного льва). ტუსალი მიხვდა, რომ ლომის ბუნაგში იყო /**Тусаг’и миხვდა, ром ломис бунагши იყო**/ (заклученный понял, что лъва в логове был /он/; *ბუნაგი* /*бунаги*/ — *логово*). შიშმა აიტანა /**Шишма аитана**/ (страх овладел /им/ /досл.: страх поднял его/; *შიში* /*шшшш*/ — *страх*), რალა ექნა /**раг’а эк’на**/ (что же делать /было ему/), სადღა გაექცეოდა /**садг’а гаэк’цэода**/ (куда же убежал /бы он от него/)!

საღამოჟამდებოდა. დაინახა უზარმაზარი ლომი. ტუსალი მიხვდა, რომ ლომის ბუნაგში იყო. შიშმა აიტანა, რალა ექნა, სადღა გაექცეოდა!

ლომი ხინკილ-კოჭლობით მიუახლოვდა ბუნაგს /**Лომი хинкил-коч’лобит’ миухловда бунагс**/ (лев ко-

выляя-хромая приблизился к логову; *ახლო /ახლო/ — близкий*). დაინახა შეშინებული კაცი და ფეხი მისკენ გაიშვირა /*Даннаха шэшинэбули кацი да п'эхи мискэн гаишвира*/ (увидел /он/ испуганного человека и ногу к нему вытянул). კაცი მიხვდა, რომ ლომი საშიში არ იყო /*Кацი მიხვდა, რომ ლომი საშიში არ იყო*/ (человек понял, что лев опасным не был). მივიდა, ფეხი გაუსინჯა /*Мивиდა, პ'эхи гаусინджа*/ (подошел, ногу проверил /ему/). ნახა: დასიებოდა და ეკალი შერჭობოდა /*Наха: დასიებოდა და ეკალი შერჭობოდა*/ (увидел, распухла /она/ и шип вонзился /в нее/); ამოიღო, ჩირქი გამოწურა /*ამოიგ'ო, ჩირქ'ი გამოწ'ურა*/ (достал, гной отжал), თავისი პერანგის სახელო მოხია /*ტ'ავისი პერანგის სახელო მოხია*/ (своей рубашки рукав оторвал), შეუხვია და იმ დღიდან დამეგობრდნენ /*შეუხვია და იმ დღიდან დამეგობრდნენ*/ (*შეუხვია და იმ დღიდან დამეგობრდნენ*) /*შეუხვია და იმ დღიდან დამეგობრდნენ*/ (завязал /ему/, и с того дня подружились; *მეგობრები /მეგობრები/ — друзья*). ლომს ისე შეუყვარდა კაცი /*ლომს ისე შეუყვარდა კაცი*/ (*ლომს ისე შეუყვარდა კაცი*) /*ლომს ისე შეუყვარდა კაცი*/ (лев так полюбил человека), რომ ყოველთვის საზრდოს უზიდავდა მას /*რომ ყოველთვის საზრდოს უზიდავდა მას*/ (что всегда пищу приносил ему; *საზრდო /საზრდო/ — корм, питание*). ასე ატარებდნენ დროს /*ასე ატარებდნენ დროს*/ (*ასე ატარებდნენ დროს*) /*ასე ატარებდნენ დროს*/ (так проводили /они/ время).

ლომი ხინკილ-კოჭლობით მიუახლოვდა ბუნაგს. დაინახა შეშინებული კაცი და ფეხი მისკენ გაიშვირა. კაცი მიხვდა, რომ ლომი საშიში არ იყო. მივიდა, ფეხი გაუსინჯა. ნახა: დასიებოდა და ეკალი შერჭობოდა; ამოიღო, ჩირქი გამოწურა, თავისი პერანგის სახელო მოხია, შეუხვია და იმ დღიდან დამეგობრდნენ. ლომს ისე შეუყვარდა

კაცი, რომ ყოველთვის საზრდოს უზიდავდა მას. ასე ატარებდნენ დროს.

იმ სახელმწიფოში დამნაშავეებს ლომებით სჯიდნენ /**Им сахэлмц’ип’оши дамнашавээбс ломэбит’ еджиднэн**/ (в том государстве преступников львами наказывали). ამ სასჯელისთვის ეძებდნენ ტუსაღს /**Ам сасджэлист’вис эдзэбднэн тусаг’с**/ (для этого наказания искали заключенного). დიდი ხნის ძებნის შემდეგ /**Диди хнис дзэбнис шэмдэг**/ (после долгих поисков /досл.: большой поры поисков после/), როგორც იქნა, მიაგნეს /**рогорц ик’на, миагнэс**/ (наконец-то нашли /его/). ლომი და კაცი ერთად დაიჭირეს და მათი მეგობრობა უკვირდათ /**Ломи да каци эрт’ад даич’ирэс да мат’и мэгоброба уквирдат’**/ (льва и человека вместе поймали и их дружбе удивлялись). ტუსალი ცალკე დაამწყვდიეს, ლომი კი ლომებთან შეიყვანეს /**Тусаг’и цалкэ даамц’қвдиэс, ломи ки ломэнт’ан шэиқванэс**/ (заключенного отдельно заключили, льва же ко львам завели).

იმ სახელმწიფოში დამნაშავეებს ლომებით სჯიდნენ. ამ სასჯელისთვის ეძებდნენ ტუსაღს. დიდი ხნის ძებნის შემდეგ, როგორც იქნა, მიაგნეს. ლომი და კაცი ერთად დაიჭირეს და მათი მეგობრობა უკვირდათ. ტუსალი ცალკე დაამწყვდიეს, ლომი კი ლომებთან შეიყვანეს.

ერთ დღეს მეფე-დედოფალი და რჩეული პირები შეიკრიბნენ დროის გასატარებლად /**Эрт’**

დგ'ეს მჲპ'ჲ-დჲდოპ'ალი და რჲჲული პირნი შჲიკრიბნჲნი დროის გასატარჲბლად/ (ვოдинდენი ცარი-ციარიცა და избранные лица собрались для времяпрепровождения; დრო /*dro*/ — время) და მეფემ ბრძანა, ტუსადი ლომებისთვის შეებრძოლებინათ /და მჲპ'ჲმ ბრძანა, ტუსაგ'ი ლომ-ბისტ'ვის შჲჲბრძოლჲბინათ'/ (ი ცარი приказал, заключенного со львами драться /чтобы заставили/). ტუსადს ხუთი ლომი მიუსიეს /ტუსაგ'ს ხუთ'ი ლომი მიუსიეს/ (на заключенного пять львов натравили). ერთი ყველაზე დიდი და ლონიერი ლომი დანარჩენებს გადაელობა და ჩხუბი დაუწყო /*Эрт'и* *qv*ლაზე დიდი და გ'ონიერი ლომი დანარჩენებს გადაეგ'ობა და ჩხუბი დაუც'ყო/ (один самый большой и сильный лев остальным /путь/ перекрыл и драться /с ними/ начал), ტუსადთან არ უშვებდა /ტუსაგ'ტ'ან არ უშვებდა/ (к заключенному не подпускал): ხან ერთს წააქცევდა, ხან მეორეს, ხან მესამეს და ხან მეოთხეს /*хан эрт'с* *ц'аак'ц*ვდა, *хан м*ჲორჲს, *хан м*ჲსამჲს და *хан м*ჲოტ'ხჲს/ (то одного валил, то второго, то третьего, то четвертого /досл.: и то четвертого/).

ერთ დღეს მეფე-დედოფალი და რჩეული პირები შეიკრიბნენ დროის გასატარებლად და მეფემ ბრძანა, ტუსადი ლომებისთვის შეებრძოლებინათ. ტუსადს ხუთი ლომი მიუსიეს. ერთი ყველაზე დიდი და ლონიერი ლომი დანარჩენებს გადაელობა და დაუწყო ჩხუბი, ტუსადთან არ უშვებდა: ხან ერთს წააქცევდა, ხან მეორეს, ხან მესამეს და ხან მეოთხეს.

ამან მეფე-დედოფალი და მაცურებლები განაცვიფრა /*Аман м*ჲპ'ჲ-დჲდოპ'ალი და *ма*ყურებლჲ-

ბი განავიპრა/ (это царя-царицу и зрителей изумило). მიყვანეს ტუსალი მეფესთან და ჰკითხეს **/მიყვანეს ტუსაგი მპ'ესტ'ან და ხ'კიტ'ხეს/** (привели заключенного к царю и спросили /его/), თუ რას ნიშნავდა ლომის თავგანწირული მოსარჩლეობა **/ტ'უ რას ნიშნავდა ლომის დავგანცი'ირული მოსარჩლეობა/** (что же значила льва самоотверженная защита; *თუ/მ'უ/— если, же*). ტუსალმა უამბო ლომთან მეგობრობის ამბავი **/ტუსაგი მა უამბო ლომთან მეგობრობის ამბავი/** (заключенный поведал /им/ со львом дружбы историю): რა დღიდან, როგორ დაამხანაგდნენ **/რა დღიდან, როგორ დაამხანაგდნენ/** (с какого дня, как подружились /они/). მეფემ მოიწონა ლომის გონიერება **/მპ'ემ მოიწონა ლომის გონიერება/** (царю понравилась льва разумность) და ტუსალი და ლომი გაათავისუფლა **/და ტუსაგი და ლომი გაათავისუფლა/** (и заключенного и льва освободил; *თავისუფალი/მ'ავისუპ'ალი/— свободный*).

ამან მეფე-დედოფალი და მაყურებლები განაცვიფრა. მიყვანეს ტუსალი და ჰკითხეს, თუ რას ნიშნავდა ლომის თავგანწირული მოსარჩლეობა. ტუსალმა უამბო ლომთან მეგობრობის ამბავი: რა დღიდან, როგორ დაამხანაგდნენ. მეფემ მოიწონა ლომის გონიერება და ტუსალი და ლომი გაათავისუფლა.

Здесь только небольшой фрагмент книги. Полный текст книги Вы сможете приобрести на сайте <http://www.franklang.ru> в разделе «Тексты на грузинском языке, адаптированные по методу чтения Ильи Франка»